

הדרכה למטופלת לפני ואחרי ניתוח כריתה רחם שחלות וחצוצרות

TAH+BSO

מטופלת יקרה,

מטרת ההדרכה לספק לך מידע אשר יעזור לך לעבור את תקופת האשפוז וההחלמה בדרך הטובה והבטוחה ביותר.

מסמך זה אינו מחליף את ההסבר שינתן על ידי הרופא, ואינו מחליף את דף ההסכמה לניתוח. בניתוח אליו הוזמנת תבצע כריתה של הרחם, השחלות והחצוצרות –נקראות גם "טפולות".

רקע:

אנטומיה:

הרחם: הינו איבר הבנוי משריר, גודלו כ-7 ס"מ. דופן הרחם מצופה ברירית. רירית זו עוברת שינויים מדי חודש (המחזור החודשי) בהשפעת הורמוני המין.

תפקיד הרחם: אחסון ההיריון ולידה.

בגיל המעבר עם הירידה ביצור הורמוני המין הנשיים נפסק תהליך שגשוג רירית הרחם ונשירתה. היא הופכת דקה והמחזור החודשי נפסק.

חצוצרות: יוצאות משני צידי הרחם ומשמשות לקליטת הביציות והעברת הביציות המופרות אל חלל הרחם. אורכן 11-14 ס"מ.

שחלות: שתי בלוטות משני צידי הרחם הקשורות אליו באמצעות רצועות ותפקידן:

- אגירת הביציות עד התבגרותן והבשלתן.
- הפרשת הורמונים המשפיעים על הבשלת הביציות.

הסיבות לביצוע ניתוח להוצאת רחם ושחלות:

שרירנים ברחם, דימום רחמי מוגבר (גורם לאנמיה), גידולים ממאירים ברחם, בצוואר הרחם או בשחלות, אנדומטריוזיס, זיהומים כרוניים באגן, כאבים כרוניים מסיבות שונות, צניחת רחם.

הוצאת הרחם והשחלות: הניתוח יכול להתבצע בשיטה הפתוחה (פתיחת הבטן באמצעות חתך בתחתית הבטן או לאורכה), או בשיטה הלפרוסקופית (זעיר-פולשנית, כוללת מספר חתכים קטנים וביצוע הניתוח תחת הנחיית מצלמה-לפרוסקופ). יש להתייעץ עם הרופא המנתח להחליט על השיטה והגישה המתאימה לך.

למרות שניתוחים אלו עוברים בדרך כלל בהצלחה, כמו בכל ניתוח עלולות להתפתח תופעות לוואי או סיבוכים לא צפויים כגון:

עצירת שתן – (חוסר יכולת להטיל שתן), דימום מפצע הניתוח, זיהום – דלקת בדרכי השתן, זיהום בפצע הניתוח.

לפני הניתוח:

ליום הקבלה במרפאה הטרומ ניתוחית יש להביא:

- הפנייה לאשפוז.
- התחייבות לאשפוז מקופ"ח או סידור כספי אחר.
- תעודת זהות/ דרכון בתוקף לתושבי חוץ.
- בדיקות דם ושתן, צילום חזה, ואק"ג.
- תוצאות של בדיקות סיטי ואולטרא-סאונד, ציסטוסקופיה, מרקרים או כל בדיקה אחרת שהתבקשת לבצע לפני הניתוח.
- אם קיימות מחלות רקע תתבקשי להביא אישורים רפואיים נוספים כגון אישור קרדיולוג.
- יש לדאוג למכתב מרופא מטפל, כולל רשימה של תרופות קבועות.
- עבור מטופלת שאינה ברת חתימה יש לדאוג למינוי אפוטרופוס.
- ביום הקבלה בטרומ ניתוח יש לבוא עם האפוטרופוס וצו מינוי אפוטרופוס.

במרפאה הטרומ ניתוחית:

התהליך במרפאה הטרומ ניתוחית נמשך מספר שעות ועל כן יש להיערך בהתאם.

1. תתקבלי על ידי אחות שתבצע מדידה של דופק, לחץ דם, משקל, תשלים בדיקות חסרות ותיתן הדרכה.
2. תיבדקי על ידי רופא גניקולוג, תקבלי הסבר על מהות הניתוח וסיבוכיו ותתבקשי לחתום על טופס הסכמה לניתוח.
3. תיבדקי על ידי רופא מרדים שייתן הסבר על מטרת ההרדמה ויחתים אותך על טופס ההסכמה להרדמה.

בסיום תהליך הקליטה לקראת הניתוח תחזרי לביתך. אנו ניצור עמך קשר ונודיע לך על תאריך לניתוח.

מבנה המחלקה:

במחלקה 28 מיטות. יחידת המטופלת כוללת מיטה, פעמון קריאה לאחות, ארונית, שירותים ומקלחת צמודים לחדר.

ערב הניתוח:

ערב לפני הניתוח תגיעי לאשפוז במחלקת נשים בקומה 7, בין השעות 19:00-20:00, או לפי הנחיות שתקבלי מהיחידה הטרומ ניתוחית.
צוות המחלקה יקבל אותך וישלים את ההכנות לניתוח.
ההכנות במחלקה יכללו:

- לקיחת דם – להכנת מנות דם, והשלמת בדיקות דם חסרות.
- הכנת מעיים – ע"י חוקן: כדי לרוקן את המעיים ולמנוע בעיות לאחר הניתוח.
- הסרת שיער – באזור הבטן התחתונה בקו הערווה.
- רחצה- עליך להתרחץ באופן יסודי. לחפוף שיער. ללבוש בגדים נקיים ולהסיר לק ותכשיטים.
- צום- מחצות הלילה צום מוחלט ללא אוכל או שתייה עד הניתוח.
- חלק מהמטופלות תקבלנה זריקה לדילול הדם בערב לפני הניתוח ומספר ימים לאחר הניתוח, בהתאם להחלטת הרופא המטפל.
- מומלץ להביא ציוד אישי כגון: כלי רחצה, חלוק עליון, נעליים נוחות וחומר לקריאה.
- יש להימנע מהבאת חפצי ערך, כסף ותכשיטים.

בוקר הניתוח:

- לבישת כותונת בלבד (הורדת בגדים תחתונים).
- יינתנו על ידי האחיות תרופות קבועות ופרמדיקציה – תרופות שתפקידן להוריד מהמתח שיייתכן עקב הניתוח.
- בשעה היעודה יגיע שליח ללוות אותך לחדר ניתוח. לפני כן אל תשכחי להסיר משקפיים, שעון, תכשיטים, עדשות מגע, שיניים ותותבות ומכשיר שמיעה.
- את כל דברי הערך מומלץ להעביר לבן משפחה. במידה ולא נוכח בן משפחה, הם יופקדו אצל אנשי הביטחון לפני הירידה לחדר ניתוח.
- בני המשפחה יכולים להמתין בחדר ההמתנה הסמוך לחדר ניתוח עד גמר הניתוח. בתום הניתוח יצא המנתח לעדכן את בני המשפחה.

לאחר הניתוח:

- תועברי לחדר התאוששות.
- מחדר ניתוח תצאי עם:
- עירוי נוזלים ורידי.
- צנתר (קטטר) לכיס השתן שתפקידו לנקז את השתן ולאפשר מעקב אחר כמות השתן.
- יתכן ותותקן לך משאבת PCA (Patient Control Analgesia) דרכה תקבלי תרופות נגד כאבים.
- בחדר התאוששות תהיי תחת השגחת אחות שתבצע מדידות לחץ דם, דופק, תנהל מעקב אחר מתן שתן, תבדוק פצע ניתוח ודימום וגינאלי.
- אם מופיעים כאבים או בחילות, ניתן לבקש משככי כאבים או חומרים להקלת הבחילות ומניעת הקאות.
- בדרך כלל בן משפחה אחד יכול להיכנס לחדר התאוששות בתאום עם האחיות מחדר התאוששות.

במחלקה:

- כאשר מצבך יאפשר, תשחררי מחדר התאוששות ותחזרי למחלקה.
- משך האשפוז במחלקה לאחר הניתוח כ- 4-5 ימים בשיטה הפתוחה, ובשיטה לפרוסקופית 1-2 ימים.
- במחלקה תתקבלי ע"י אחות אשר תעקוב אחר מצב הכרה, לחץ דם, דופק, חום, תנהל מעקב אחר מתן שתן ותבדוק את פצע הניתוח.

ייתכן דימום נרתיקי (וגינאלי) למשך מספר ימים לאחר הניתוח. הדימום יתגבר מעט לאחר כשתחילי לקום וללכת לאחר הניתוח – זהו מצב תקין.

- **כאב** - ביום הראשון לאחר הניתוח תקבלי תרופות נגד כאבים בעירוי. מינון התרופות מותאם כך שלא תסבלי מכאב. אם הכמות אינה מספקת יש לדווח על כך לאחות. לצד מיטתך ישנו פעמון ובעזרתו תוכלי לקרוא לאחות בכל מקרה שתרגישי צורך בכך.
- **ניידות** - הירידה מהמיטה למחרת הניתוח (כעבור 24 שעות) בעזרת אחות בלבד. הירידה מהמיטה חשובה להגברת זרימת הדם, אוורור הריאות והפעלת המעינים. ההליכה מעוררת מחדש את כל המערכות. למחרת הניתוח יגיע פיזיותרפיסט לטיפול והדרכה בתרגילי נשימה.
- **רחצה** - חשוב לשמור על היגיינת האזור המנותח. מומלץ לרחוץ אזור צלקת הניתוח במימי זורמים וסבון כדי למנוע סיבוכים וזיהומים. בנוסף, המקלחת תשפר את הרגשתך.
- **כלכלה** - התחלת שתייה וכלכלה תיעשה בהדרגה עד לחזרה לכלכלה רגילה, עפ"י הוראת הרופא. אפשר לשתות תה, מים, מיץ תפוחים. יש להימנע משתיית משקאות מוגזים או מיצים.
- הארוחות מוגשות 3 פעמים ביום. אפשר להתאימן להרגליך בשיחה עם האחות ביום הקבלה.
- **מתן שתן** - לאחר 24 שעות יוצא הקטטר (צנתר). חשוב לדווח לאחות על מתן שתן בפעם הראשונה לאחר הוצאת הקטטר.
- **פעולת מעיים** - ייתכן עיכוב בפעולת מעיים בימים הראשונים. לאחר הניתוח, יש לשים לב לתנועתיות המעיים, העברת גזים מראה כי מערכת העיכול חזרה לתפקוד תקין. לעיתים יש צורך במתן חומרים מרכזי צואה.
- **טיפול בפצע הניתוח** - הסרת החבישה 24 שעות לאחר הניתוח. רחצה וניקוי החתך כל יום למנוע זיהומים. אין צורך לחבוש מחדש. במידה ומופיע אודם, הפרשה או כאב לא שיגרתי יש לדווח על כך לרופא. הוצאת סיכות ותפרים תתבצע לאחר 10-8 ימים מהניתוח, בניתוח לפרוסקופיה לאחר כ-5 ימים.
- **יעוץ סוציאלי** - במידה ובמהלך האשפוז מתעוררת בעיה או שאת זקוקה לתמיכה ויעוץ, ניתן לפנות לעובדת סוציאלית שבמחלקה. הפניה תיעשה באמצעות האחות.
- בת משפחה אחת בלבד תוכל לקבל אישור לשהות לידך בלילה במהלך 24 השעות הראשונות.

בשחרור:

ביום השחרור תקבלי מכתב שחרור ובו פרטים על מהלך האשפוז והנחיות להמשך מעקב. השחרור יבוצע ע"י אחות המחלקה אשר תדריך אותך כיצד לנהוג בהמשך ותענה לשאלותיך. חשוב שתקראי את ההנחיות במכתב השחרור, ההמלצות, וציון תאריך להוצאת תפרים / סיכות ולביקור מעקב במרפאת נשים. חשוב לידע את הרופא המטפל בקהילה אודות הניתוח שעברת.

כיצד תנהגי בביתך:

- פצע הניתוח – חשוב להקפיד על ניקיון העור ופצע הניתוח ע"י רחצה יום – יומית עם מים וסבון ולדאוג לייבושו. אין צורך בחבישה.
- דימום והפרשה מהנרתיק – יפסקו בהדרגה תוך 3-4 שבועות.
- פעילות גופנית – מומלצת מנוחה של ארבעה שבועות לאחר הניתוח. ניתן לחזור לפעילות בהדרגה. להימנע ממאמץ והרמת משאות כבדים למשך 3 חודשים.
- כלכלה ושתייה – רצוי לחזור לכלכלה רגילה, יש להרבות באכילת חלבונים. במקרים של עצירות ניתן להיעזר באכילת שזיפים או פירות יבשים, שתייה מרובה ומזון עשיר בסיבים תזונתיים.
- כאבים – תחושת הכאבים באזור הניתוח או כאבי גב יכולים להמשך בשבועות הראשונים לאחר הניתוח. במידת הצורך ניתן להשתמש במשככי כאבים על פי המלצת הרופא המטפל.

- יחסי מין – מומלץ להימנע מיחסי מין מלאים ב-3-4 השבועות הראשונים לאחר הניתוח, עד לבדיקת רופא נשים במהלך הביקורת במרפאה. יובש בנרתיק היא תופעה צפויה במקרה של כריתת השחלות, ניתן להקל עליה במגוון דרכים – יש להתייעץ עם הרופא המטפל.
- טיפול הורמונאלי חלופי – בעקבות הוצאת השחלות תיתכן הופעת סימני גיל המעבר מוקדמים כמו: גלי חום, יובש נרתיקי, הזעות, הפרעות שינה ועלייה במשקל. במקרים אלו אנו ממליצים להתייעץ עם הרופא המטפל לגבי טיפול הורמונאלי חלופי מתאים.

יש לפנות לרופא המטפל או לחדר מיון במקרים הבאים:

- קושי במתן שתן, צריבה.
- כאבי בטן – כאב פתאומי חזק ומתמשך.
- חום גוף מעל 38°C, חום מקומי, אודם, דימום, כאבים או הפרשה מפצע הניתוח.
- עצירות, הקאות ובטן תפוחה.
- קוצר נשימה או כאבים בחזה.

אם תתעוררנה בעיות ניתן לפנות לטל. 02-6555557, 02-6666757 מחלקת נשים.

בברכת החלמה מהירה
מצוות היחידה הטרומ ניתוחית
ומחלקת נשים